
Covid-19 Regionövergripande rutiner

NYTT SEDAN SENASTE REVIDERING 2023-04-03

- Bedömning av smittfrihet.

SMITTVÄGAR OCH SMITTSAMHET

Covid-19 smittar från person till person genom dropp- och kontaktsmitta. I samband med särskilda behandlingar, så kallade aerosolgenererande procedurer (AGP) kan också aerosolsmitta förekomma som smittväg. Exempel på AGP är endotrakeal intubation och extubation, trakeotomi, trakeostomivård, icke-invasiv ventilering (BiPAP- och CPAP-behandling), högflödesgrimmor Optiflow, hjärt-lung-räddning, handventilering inför intubation, provtagning från nedre luftvägar och bronkoskopi.

Smittsamheten är som regel störst kring insjuknandet. Smittsamhet 1–3 dagar innan symtomdebut kan förekomma. Inkubationstiden är 2–14 dygn, i medeltal 5 dygn (vissa muterade virusvarianter kan ha kortare inkubationstid, 1–3 dagar).

Kliniska symtom

Sjukdomsbilden är varierande och ger i de flesta fall en lindrig sjukdom där de vanligaste symtomen är övre luftvägssymtom, feber, huvudvärk, muskel- och ledvärk, trötthet och hosta. Konjunktivit, makulopapulösa utslag och parestesier kan också förekomma liksom gastrointestinala symtom i form av illamående och diarré. Bortfall av lukt- och smaksinne är också ett vanligt symtom, och kan uppträda 24–72 timmar före andra covid-19-symtom. Vid svårare sjukdomsformer ses ökande andningsbesvär och tilltagande dyspné.

HANDLÄGGNING AV MISSTÄNKTA FALL

Patienter med symtom som vid misstänkt covid-19 som läggs in på sjukhus

Patienter med klinisk misstanke om covid-19 vårdas på enkelrum med eget hygienutrymme samt stängd dörr.

Vid misstanke om covid-19-infektion hos patient med annan primär sökorsak ska patienten vårdas på enkelrum med eget hygienutrymme på den avdelning som kan erbjuda bäst vård för den primära sökorsaken.

Behandling av grund- eller sökdiagnosen får aldrig fördröjas eller försämrats vid misstanke om covid-19 eller på grund av att provsvar inväntas.

Patient med misstänkt eller bekräftad covid-19 som behöver behandling med andningsstöd såsom BiPAP- och CPAP-behandling eller högflödesrygsbehandlings (Optiflow) bör i första hand vårdas i rum med luftsluss och undertrycksventilation, i andra hand i rum med förrum, i tredje hand i enpatientrum med stängd dörr.

Covid-19 Regionövergripande rutiner

Patient ineliggande på sjukhus som utvecklar feber, luftvägssymtom, kräkningar, diarréer eller andra symtom som vid misstänkt covid-19

Patienten provtas på den avdelning där den vårdas, och vårdas på enkelrum med eget hygienutrymme samt stängd dörr.

HANDLÄGGNING AV BEKRÄFTADE FALL

Kartläggning av exponerade fall

Vid ett positivt provsvar för covid-19 hos en medarbetare eller patient/omsorgstagare behöver ansvarig chef göra en kartläggning av smittans omfattning. Vilka personer (patienter/omsorgstagare, medarbetare) som har blivit utsatta för smitta.

- Om personen med covid-19 har eller haft symtom bedöms kontakter vara exponerade från 48 timmar före symtomdebut och framåt.
- Om personen med covid-19 är symptomfri bedöms kontakter vara exponerade från provtagningstillfället och framåt.

Berörda personer ska informeras om att de kan ha blivit utsatta för smitta och att de ska vara uppmärksamma på symtom (främst luftvägssymtom eller feber) under 5 dagar från sista möjliga smittotillfälle.

Antiviral behandling

Patienter som i första hand är aktuella för antiviral behandling, Paxlovid:

- Patienter som saknar immunitet mot SARS-CoV-2 och patienter med flera riskfaktorer för svår covid-19 eller hög risk för sjukhusvård oavsett om de är vaccinerade eller tidigare haft covid.

Se dokument: [Paxlovid vid covid-19-infektion, nr 63329.](#)

Covid-19 Regionövergripande rutiner

SCHEMA EXPONERAD PATIENT/OMSORGSTAGARE DÄR PROVTAGNING BEDÖMS AKTUELL

Patient/omsorgstagare exponerad av annan patient/omsorgstagare Följande innebär exposition för covid-19: <ul style="list-style-type: none"> • Delat vårdrum • Vistats i samma gemensamhetsutrymme eller deltagit i gemensam daglig verksamhet, inom 2 meter och i 15 minuter.	Patient/omsorgstagare exponerad av personal Följande innebär exposition för covid-19: <ul style="list-style-type: none"> • Patientkontakt inom 2 meter i mer än 15 minuter utan att personal använt munskydd eller andningsskydd, visir när det är påkallat.
Exponerad patient/omsorgstagare som utvecklar symtom inom slutenvård/kommunal vård eller omsorg – åtgärder: <ul style="list-style-type: none"> • Provtas* omgående. • Isoleras i väntan på provsvar.	
Exponerad patient/omsorgstagare utan symtom inom slutenvård/kommunal vård eller omsorg – åtgärder: <ul style="list-style-type: none"> • Isoleras om möjligt i 5 dagar	
Exponerad patient inom öppenvård/tandvård – åtgärder: <ul style="list-style-type: none"> • Om patienten befinner sig på en vård- och omsorgsverksamhet för äldre ska vårdgivaren informeras.	

*Efter genomgången infektion är förnyad provtagning inom tre månader från infektionstillfället i allmänhet inte indicerad men kan göras utifrån individuell bedömning av behandlande läkare.

EXPONERAD PERSONAL

Exponerad personal bär munskydd vid arbete nära patient/omsorgstagare i minst 5 dagar. I övrigt hålla avstånd i gemensamma utrymmen, fikarum etcetera.

Samtliga ska vara uppmärksamma på symtom inom 5 dagar efter senaste exposition.

SMITTSKYDDSANMÄLAN BEKRÄFTADE FALL

Sjukdomen är fortsatt anmälningspliktig från laboratoriet.

Ett positivt antigen test, inom ramen för yrkesmässig användning, ska dock fortfarande smittskyddsanmälas av behandlande läkare. Se Folkhälsomyndigheten, [Falldefinitioner vid anmälan enligt smittskyddslagen](#).

Eftersom sjukdomen inte längre är allmänfarlig kan inte tvingande förhållningsregler enligt smittskyddslagen ges till personer med covid-19. Däremot bör information och råd ges. Se smittskyddsblad med läkarinformation på [smittskyddsläkarföreningens webbplats](#).

Covid-19 Regionövergripande rutiner

PROVTAGNINGSSINDIKATIONER OCH PROVTAGNINGSSANVISNINGAR

Provtagning rekommenderas vid symtom på covid-19 hos:

- personer med medicinsk indikation där läkare bedömer att diagnos har betydelse för fortsatt patienthandläggning
- patienter inom hälso- och sjukvård där diagnos kan ha betydelse för fortsatta vårdhygieniska åtgärder
- omsorgstagare inom omsorgsverksamheter där personer med hög risk att bli allvarligt sjuka av covid-19 bor eller vistas och där diagnos kan ha betydelse för fortsatta vårdhygieniska åtgärder.

Följande och liknande omsorgsverksamheter ingår:

- särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor (SÄBO)
- hemtjänsten
- dagverksamheter
- verksamheter under lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Folkhälsomyndigheten, [Provtagningsindikation för påvisning av pågående covid-19](#).

Provtagningsanvisningar finns under rubriken SARS-CoV-2 både för [SARS-CoV-2, influensa A/B och RSV](#) och [antikroppsbestämning](#) i laboratoriemedicins lista över provtagningsanvisningar på Vårdgivarwebben. Se även länk till [Vårdhandboken](#) med information om hur man tar ett nasofarynxprov.

För Abbott's antigen test Panbio™ COVID-19 Ag Rapid Test Device, se [Metodbeskrivning](#) respektive [Handhavandeinstruktion](#).

Patient med tidigare genomgången covid-19

Efter genomgången infektion är förnyad provtagning inom tre månader från infektionstillfället i allmänhet inte indikerad, men kan göras utifrån individuell bedömning av behandlande läkare, alternativt utifrån regionala riktlinjer. Kvarstående PCR-positivitet finns rapporterat upp till flera månader efter genomgången infektion, vilket bör beaktas vid bedömningen.

SMITTSPÅRNING VID UTBROTT

Vid misstanke eller kännedom om flera fall inom samma enhet eller en grupp av patienter, omsorgstagare eller personal rekommenderas att en utbrottsutredning utförs i dialog med vårdhygien. Utöver arbete med grundläggande och ytterligare smittförebyggande åtgärder kan smittspårning av fall hos såväl omsorgstagare/patienter som personal vara en nödvändig åtgärd.

Om flera fall upptäcks bland patienter, omsorgstagare eller personal kan det i enstaka fall vara relevant att testa även symptomfria patienter och omsorgstagare som blivit exponerade.

Covid-19 Regionövergripande rutiner

ANSVAR FÖR PROVTAGNING OCH SMITTSFÅRNING

Ansvar för provtagning och eventuellt smittspårning av patienter åligger medicinsk ansvarig läkare på respektive avdelning/mottagning.

Kommunal vård och omsorg

Ansvar för provtagning och smittspårning av omsorgstagare och personal på särskilt boende, åligger medicinskt ansvarig läkare för boendet eller annan behandlande läkare. Vid provtagning och smittspårning inom LSS-boenden, kommunal hemsjukvård och hemtjänst är det den vårdcentral som har indexfallet (omsorgstagare eller personal) som ansvarar för smittspårningen av alla, inte bara de som är listade hos dem.

REKOMMENDERAD SKYDDSUTRUSTNING VID MISSTÄNKT ELLER BEKRÄFTAD COVID-19

Vård av patient med misstänkt eller bekräftad covid-19

- Munskydd (IIR) och visir vid vårdmoment närmare patienten än 2 meter
- Andningsskydd FFP3 och visir vid aerosolgenererande procedur (AGP). Andningsskydd med ventil kan användas vid vård av patient med bekräftad covid-19.

Vid arbete i annans hem, där personer med bekräftad covid-19 vistas

- Visir och andningsskydd av typen FFP2 eller FFP3. Detta enligt [Smittspridning och ventilation - Arbetsmiljöverket \(av.se\)](#) 2021-05-07.

För mer information om hur munskydd och andningsskydd ska hanteras se [Munskydd och andningsskydd nr 53362](#).

Hjärt- och lungräddning (HLR)

Vid hjärtstopp hos patient med misstänkt eller konstaterad covid-19 startas omedelbart HLR med bröstkompressioner och anslutning av defibrillator (där sådan finns) utan fördröjning, i väntan på larmteam/ambulanspersonal. Ventilation med pocketmask eller mun-till-mun ska inte utföras.

Personal som utför HLR ska använda adekvat skyddsutrustning – i första hand andningsskydd och visir, i andra hand munskydd och visir.

När ingen misstanke om covid-19 finns kan HLR utföras enligt tidigare riktlinjer (från tiden före covid-19). Se [HLR-rådets rekommendationer](#).

YTTERLIGARE ÅTGÄRDER VID ÖKAD RISK FÖR SMITTSPRIDNING

Vid ökande smittspridning av covid-19 i samhället bör verksamheten planeras för att undvika att patienter, omsorgstagare och personal smittas. Som ett led i beredskapen bör verksamheten säkerställa att det finns möjligheter att hålla avstånd mellan alla personer som vistas i verksamhetens lokaler, såväl i lokaler för vård, omsorg och administration som i personalrum, omklädningsrum med mera.

Covid-19 Regionövergripande rutiner

Ställningstagande både till användning av munskydd och vilken nivå av munskyddsanvändning som bör tillämpas avgörs av det epidemiologiska läget. Alla verksamheter ansvarar för att säkerställa tillgång till det material som krävs för att kunna bedriva säker vård och omsorg, framför allt i situationer med omfattande smittspridning.

Verksamhetschef kan besluta om höjd skyddsnivå vid en utbrottssituation i respektive verksamhet.

Barn undantas generellt från rekommendationen att använda munskydd. Personer som är under 18 år och arbetar eller praktiserar nära patienter eller omsorgstagare använder munskydd i samma situationer som vuxen personal.

TRANSPORTER

Transport inom sjukhuset av patient med misstänkt eller bekräftad covid-19

Se instruktion [Transport av misstänkt eller bekräftad covid-19 patient](#), dok nr 52317.

Om vårdbehov, t.ex syrgasbehandling eller övervakning finns har beställande verksamhet det medicinska ansvaret och sjukvårdspersonal ska medfölja vid transporten.

Instruera patienten att vid behov hosta i pappersservett som läggs i kräkpåse/plastpåse, alternativt sätts munskydd på patienten.

All transport av patient med misstänkt/bekräftad covid-19 till/mellan/från sjukvårdsinrättningar

Allmänna transportmedel undviks i möjligaste mån. Transport i egen bil rekommenderas alternativt med anhörig (redan exponerad).

Vid beställning av sjukresa ska uppgift lämnas om bekräftad eller möjlig covid-19.

Det är viktigt att patienten spritar händer, förses med munskydd IIR och sitter mer än 1 meter från föraren.

Ambulanstransport

Vid beställning av ambulanstransport ska uppgift om bekräftad eller möjlig covid-19 anges. Luckan till förarhytten ska vara stängd. Personalen bär andningskydd FFP2 eller FFP3, långärmad rock och skyddshandskar samt instruerar patienten att vid behov hosta i pappersservett som läggs i kräkpåse/plastpåse. Alternativt sätts munskydd på patienten. Rengöring av ambulans sker enligt ordinarie rutin.

UNDERSÖKNING OCH BEHANDLING

Intensivvård

Se lokal instruktion [Intensivvård av Covid19 patient, dok nr 51952](#)

Förlossning och vård av det nyfödda barnet

Gravid kvinna med covid-19 förlöses på förlossningsavdelningen. Detta planeras av infektionsläkare och förlossningsläkare i samråd. Skulle kejsarsnitt bli aktuellt genomförs detta i första hand på op-sal på förlossningen. Se [INFPREG: covid-19](#).

Covid-19 Regionövergripande rutiner

VÅRDHYGIENISKA RUTINER

Tvätt

Tvätt hanteras enligt ordinarie riktlinjer.

Avfall

Avfall och engångsmaterial som inte bedöms vara förorenade hanteras som konventionellt avfall, detta gäller även skyddsutrustning.

Avfall och engångsmaterial, som bedöms vara förorenade med kroppsvätskor (synligt kontaminerat med luftvägssekret), hanteras som smittförande avfall kategori B (UN3291) enligt lokala rutiner ([Smittförande avfall och skärande/stickande avfall, dok 47264](#)). Läs mer i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd ([SOSFS 2005:26](#)) om hantering av hälso- och sjukvårdens avfall med riskklass 3-4.

Porslin, bestick och matbrickor

Porslin, bestick och matbrickor hanteras på ett säkert sätt så att arbetsdräkt och ytor inte kontamineras på väg till diskmaskinen. Skräp och dylikt på matbrickan kastas på vårdrum, endast disk och matrester ska tillbaka till avdelningsköket.

Flergångsmaterial, hjälpmedel och medicinteknisk utrustning

Flergångsmaterial, hjälpmedel och medicinteknisk utrustning som t.ex. saturationsmätare riskerar att överföra smitta och bör därför vara patientbundna, ska annars desinfekteras före användning till annan patient.

Besökare

Vid besök till patient med misstänkt/bekräftad covid-19 rekommenderas att patient och besökare bär munskydd IIR. I de fall där patient inte kan använda munskydd använder besökaren munskydd IIR och visir. Besökare uppmanas även till att utföra handdesinfektion.

Vårdgivare/verksamheter ansvarar för besöksrutiner. Sociala interaktioner såsom gemensamma aktiviteter, måltider och besök är centrala för patienters och omsorgstagares välbefinnande. Rutinerna behöver vara utformade för att förebygga smittspridning, framför allt vid hög spridning i samhället.

Omhändertagande av avliden

Se instruktion [Omhändertagande av dödsfall på sjukhus](#), instruktion [Smittmärkning av avliden](#) samt Folkhälsomyndighetens [Rekommendation för hantering av avliden med bekräftad covid-19](#).

STÄDNING

All städning förutsätter att spill och stänk av kroppsvätskor eller smittsamt material torkas upp direkt genom **punktdesinfektion**. Spill/stänk tas upp med papper, ytan bearbetas därefter noggrant med alkoholbaserad ytdesinfektion med rengörande effekt. Vid städning används ordinarie städmaterial (moppar och dukar). Moppskäftet avtorkas frekvent med alkoholbaserad ytdesinfektion med rengörande effekt.

Covid-19 Regionövergripande rutiner

Städning i rum för provtagning, undersökning och behandling

Vårdpersonal avtorkar de ytor som under momenten kontaminerats samt övriga ytor inom två meters radie från patienten. Ytorna bearbetas mekaniskt med alkoholbaserad ytdesinfektion med rengörande effekt. Detta minskar mängden virus.

Städpersonal utför golvstädning 1 gång per dag.

Vårdpersonal - daglig städning av vårdrum vid misstänkt och bekräftad covid-19

Vårdpersonal ansvarar för att kontaktytor bearbetas dagligen med alkoholbaserad ytdesinfektion med rengörande effekt. Mekanisk bearbetning av ytor är viktig för att minska virusmängden.

Städpersonal – regelmässig städning av vårdrum vid misstänkt eller bekräftad covid-19

Städpersonalen använder samma skyddsutrustning som vårdpersonalen.

- Basala hygienrutiner och klädregler. Vid risk för kontamination av kroppsvätskor eller annat orent arbete används plastförkläde och handskar.
- Munskydd (IIR) och visir vid vårdmoment närmare patienten än 2 meter
- Andningsskydd FFP2 eller FFP3 och visir vid AGP. Andningsskydd med ventil kan användas vid vård av patient med bekräftad covid-19.

Slutstädning vid bekräftad covid-19

Slutstädning utförs enligt ordinarie städrutin, se [Städhandbok](#) dok nr 50537.

KRITERIER FÖR BEDÖMNING AV SMITTFRIHET INOM VÅRD OCH OMSORG

Baserat på kunskap för vuxna patienter och omsorgstagare utan immunsuppression kan en individ betraktas som smittfri när följande kriterier är uppfyllda:

- 5 dagar efter symtomdebut och,
- feberfrihet i minst 24 timmar och,
- klinisk förbättring.

Om en person inte har några symtom alls bedöms personen som smittsam från provtagningsdatum.

Personer med bekräftad covid-19 och immunsuppression eller kritisk sjukdom som vårdats på IVA, behöver en individuell bedömning. Som riktmärke bedöms smittsamheten låg vid mer än 1 dygns feberfrihet, stabil klinisk förbättring och minst 14 dagar efter symtomdebut.

Covid-19 Regionövergripande rutiner

REFERENSER

Regionens ledningssystem

[Paxlovid vid covid-19-infektion](#), dok nr 63329

Folkhälsomyndigheten

[Åtgärder mot smittspridning av virusorsakade luftvägsinfektioner inom vård och omsorg](#)

[Provtagningsindikation för påvisning av pågående covid-19.](#)

[Rekommendationer för hantering av avliden med bekräftad covid-19](#)

Arbetsmiljöverket

[Smittspridning och ventilation - Arbetsmiljöverket \(av.se\)](#)

1177 Vårdguiden

<https://www.1177.se/Vastmanland/sjukdomar--besvar/lungor-och-luftvagar/inflammation-och-infektion-ilungor-och-luftror/om-covid-19--coronavirus/>

Smittskyddsläkarföreningen

[Smittskyddsblad, läkarinformation \(se covid-19\)](#)

Övrigt

[Rekommendationer från Svenska rådet för hjärt-lungräddning med anledning av covid-19 \(Coronavirus\)](#)

[INFPREG: Covid-19](#)